

Slovak international scientific journal

№42, 2020

Slovak international scientific journal

VOL.2

The journal has a certificate of registration at the International Centre in Paris – ISSN 5782-5319.

The frequency of publication – 12 times per year.

Reception of articles in the journal – on the daily basis.

The output of journal is monthly scheduled.

Languages: all articles are published in the language of writing by the author.

The format of the journal is A4, coated paper, matte laminated cover.

Articles published in the journal have the status of international publication.

The Editorial Board of the journal:

Editor in chief – Boleslav Motko, Comenius University in Bratislava, Faculty of Management

The secretary of the journal – Milica Kovacova, The Pan-European University, Faculty of Informatics

- Lucia Janicka – Slovak University of Technology in Bratislava
- Stanislav Čerňák – The Plant Production Research Center Piešťany
- Miroslav Výtisk – Slovak University of Agriculture Nitra
- Dušan Igaz – Slovak University of Agriculture
- Terézia Mészárossová – Matej Bel University
- Peter Masaryk – University of Rzeszów
- Filip Kocisov – Institute of Political Science
- Andrej Bujalski – Technical University of Košice
- Jaroslav Kovac – University of SS. Cyril and Methodius in Trnava
- Paweł Miklo – Technical University Bratislava
- Jozef Molnár – The Slovak University of Technology in Bratislava
- Tomajko Milaslavski – Slovak University of Agriculture
- Natália Jurková – Univerzita Komenského v Bratislave
- Jan Adamczyk – Institute of state and law AS CR
- Boris Belier – Univerzita Komenského v Bratislave
- Stefan Fišan – Comenius University
- Terézia Majercakova – Central European University

1000 copies

Slovak international scientific journal

Partizanska, 1248/2

Bratislava, Slovakia 811 03

email: info@sis-journal.com

site: <http://sis-journal.com>

CONTENT

ECONOMY

Grigoryan K., Petrosyan G., Vardanyan K., Avagyan G., Petrosyan A. EXTERNAL VULNERABILITY ASSESSMENT OF ARMENIAN ECONOMY	3	Mazur K., Hontaruk Y. RESTRUCTURING AS A TOOL OF DESIGNING BUSINESS PROCESSES IN AGRICULTURAL PRODUCTION	30
Krasniak O., Amons S. THEORETICAL FUNDAMENTALS OF FUNCTIONING AND DEVELOPMENT OF A MODERN MARKETING SYSTEM.....	12	Roi O., Martynenko M., Dorofyeyev O. DEVELOPMENT OF WAREHOUSE LOGISTICS SEGMENT OF AGRICULTURAL MARKET IN UKRAINE.....	38
Bakhareva Y. BUSINESS-ANALYST PROFESSION: KEY DEVELOPMENT SKILLS AND TRENDS IN UKRAINE	19	Nikolaychuk V. RESTRUCTURING OF THE BANKING SYSTEM OF UKRAINE DURING THE ECONOMIC CRISIS.....	41
Vitkovskiy Yu. SCIENTIFIC APPROACHES TO QUALITATIVE AND QUANTITATIVE POTENTIAL ASSESSMENT	26	Orel A. THE FACTOR CONDITIONS OF COMPETITIVE ADVANTAGES FORMATION OF AGRICULTURAL ENTERPRISES	52
		Serkebayeva R., Torgayeva G. THE PROBLEM OF BUILDING A UNIFIED FINANCIAL- CREDIT MODEL IN THE EAEU.....	56

РОЗВИТОК СКЛАДСЬКОГО ЛОГІСТИЧНОГО СЕГМЕНТУ АГРАРНОГО РИНКУ В УКРАЇНІ**Рой О.В.,***здобувач вищої освіти ступеня доктор філософії,
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава, Україна***Мартиненко М.В.,***здобувач вищої освіти ступеня доктор філософії,
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава, Україна***Дорофеев О.В.***доктор економічних наук, доцент,
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава, Україна***DEVELOPMENT OF WAREHOUSE LOGISTICS SEGMENT OF AGRICULTURAL MARKET IN UKRAINE****Roi O.,***Postgraduate Student,
Poltava State Agrarian Academy,
Poltava, Ukraine***Martynenko M.,***Postgraduate Student,
Poltava State Agrarian Academy,
Poltava, Ukraine***Dorofyeyev O.***Doctor of Economic Sciences, Associate professor,
Poltava State Agrarian Academy,
Poltava, Ukraine***Анотація**

Досліджено стан складського логістичного сегменту та його вплив на ефективність діяльності суб'єктів аграрного виробництва. Розглянуто вірогідність зростання кількості сучасних автоматизованих складських потужностей, побудованих великими агрохолдингами і їхнє скорочення у дрібних та середніх виробників сільськогосподарської продукції, а також таких, що мають логістично неефективне розташування. Запропоновано доповнення традиційних видів діяльності на складах загального користування іншими послугами із доданою вартістю.

Abstract

The state of the warehouse logistics segment and its impact on the efficiency of activity of agricultural production subjects is researched. The probability of increasing the number of modern automated warehouse capacity built by large agricultural holdings and their reduction among small and medium-sized agricultural producers, as well as those that have a logistically inefficient location is considered. It is proposed to supplement traditional activities in public warehouses with other value-added services.

Ключові слова: логістика, склади загального користування, аграрний ринок, послуги, додана вартість.

Keywords: logistics, public warehouses, agricultural market, services, value added.

Постановка проблеми. Протягом останніх років спостерігається чітка позитивна динаміка валових показників зібраного в Україні зерна, яка перевищує темпи зростання потужностей і модернізації технічних можливостей зерносховищ. Подібні складності й на українському ринку овочевої продукції, однією з особливостей якого є те, що формування основної його маси здійснюють домашні та фермерські господарства. Певну частку своєї продукції вони реалізують на місцевих ринках, але більшу її частину продають перекупникам. Обмежені потужності овочесховищ значно скорочують можливості українських сільгоспвиробників, щодо зростання свого доходу за рахунок реалізації овочів у міжсезоння. Крім того, з тієї ж причини, від 30%

до 40% вирощеної овочевої продукції просто згниває взимку.

Важливо, також, розуміти, що сучасні склади повинні крім звичних функцій надавати додаткові послуги і створювати тим самим додану вартість та скорочувати час руху товарів до кінцевого споживача. Тож, у розвитку складського логістичного сегменту аграрного ринку зацікавлені крім сільськогосподарських товаровиробників, трейдерів, мереж розподілу і збуту, також машинобудівельні компанії, перевізники, влада та інші, що й обумовлює актуальність обраної теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливостям формування складської інфраструк-

тури та логістики (в більшості – це елеватори) присвячено велика кількість робіт вітчизняних і зарубіжних науковців та дослідників. Авторами роботи [1] розглянуто питання ефективності управління складським господарством, вантажопереробки та упаковки. У роботі [2] авторами розроблено методику визначення географічних координат потенційного розташування овочесховищ, в яких загальні річні витрати на перевезення вантажу будуть мінімальними. Питанням дефіциту елеваторних потужностей і перспективам його подолання в Україні присвячена робота [3]. Робота [4] присвячена ґрунтовному аналізу основних тенденцій розвитку ринку елеваторів в Україні й розрахунку його потенціалу. В інших роботах у тій чи іншій мірі конкретизуються окремі аспекти представлених питань, однак даний напрямок знаходиться в стані динамічного розвитку і потребує подальших досліджень.

Мета статті полягає у дослідженні існуючого стану складської інфраструктури аграрного ринку в Україні, визначення перспектив його розвитку та розроблення пропозицій щодо розширення послуг із поданою вартістю у даній сфері.

Виклад основного матеріалу. Компетентності в логістиці можна досягти завдяки координації таких видів діяльності, як: формування логістичної інфраструктури, інформаційний обмін, транспортування, управління запасами, складське господарство, вантажопереробка та упаковка. Тільки зведені в єдину систему ці функціональні сфери здатні забезпечувати потреби логістики.

Одним із головних обов'язків логістичних менеджерів є проектування інфраструктурної мережі, бо саме вона забезпечує доставку продуктів і матеріалів споживачам. Кількість, розміри, а також географічне розташування потужностей, які використовуються в логістиці, безпосередньо впливають на рівень та кошти обслуговування споживачів. Типовими об'єктами логістичної інфраструктури є виробничі підприємства, склади, завантажувально-розвантажувальні термінали та магазини роздрібної торгівлі. У силу того, що інфраструктура створює каркас, на якому будується система логістики та її робота, інфраструктурна мережа складається з транспортних та інформаційних об'єктів. Такі функції як управління запасами, вантажопереробка, опрацювання замовлень клієнтів реалізуються в рамках логістичної інфраструктури [5, с. 188].

Аграрне виробництво, а особливо галузь рослинництва, має ярко виражений сезонний характер, тобто вирощування сільськогосподарських культур і збирання врожаю займають відносно невеликий проміжок часу, а споживання продукції сільськогосподарства відбувається протягом цілого року. Таким чином, зберігання продукції є обов'язковою умовою ефективної господарської діяльності – накопичення у вигляді запасів обумовлює можливість безперебійної роботи переробних підприємств, коливання випуску продукції яких залежить від цілого ряду чинників, один з яких пов'язаний із змінами споживчого попиту.

Для підвищення ефективності функціонування

підприємств виробничої та переробної галузей агропромислового комплексу системи складування запасів мають відповідати найсучаснішим вимогам і стандартам. Склад бере на себе відповідальність за продукцію, яка знаходиться в ньому на зберіганні, тому оснащення та внутрішній інтер'єр тут мають бути на сучасному рівні технологій в галузі. На сьогодні, відповідно до оцінок експертів, у великій частці обладнання на діючих елеваторах є фізично й морально застарілим і, відповідно, не забезпечує потрібні показники якості зерна, які відповідають стандартам і технічним умовам [6, с. 57]. За тими ж оцінками, рівень спрацювання технічних засобів елеваторів, що забезпечують післязбиральну обробку зерна, а також його зберігання, досягає 80%. Подібна ситуація і у овочесховищах, більшість з яких залишилися ще з радянських часів і не отримала необхідної модернізації.

На думку фахівців [7], майбутнє галузі зберігання зернових за гігантськими максимально технологічно розвиненими елеваторами, на яких відбувається контроль кожної копійки витрат і кожної секунди робочого часу. Вже зараз при проведенні глибокого переоснащення існуючих складів загального користування для суб'єктів аграрного виробництва, а також при будівництві нових необхідно встановлювати: фотосепаратори, що дають можливість формування партій зерна однакової якості; вагові комплекси високої точності, спроможні оперативно вимірювати вантажі; сучасні високоефективні зерноочисні машини; системи моніторингу запасів у режимі реального часу; системи автоматичного обліку на складі з 2D і 3D лазерним скануванням; багаторівневі системи контролю й безпеки тощо. Необхідно, також, готувати висококваліфікованих фахівців, спроможних працювати на представленому обладнанні й здатних до постійного навчання.

Однак, такі масштабні інвестиції можуть собі дозволити лише потужні агрохолдинги, у той час як сегмент малого й середнього агробізнесу залишається в цих умовах, практично, сам на сам із проблемою тривалого зберігання вирощеної і не проданої одразу продукції. Із переходом до ринкової економіки агропромислові формування підприємницької спрямованості не змінили свого ставлення до питань складського зберігання запасів та готової продукції. Кожне підприємство має власні складські приміщення, де й зберігає урожай до продажу великим трейдерам та всі необхідні для життя запаси, приймаючи на себе відповідні ризики. Більшу частину року підприємства-виробники сільськогосподарської продукції не мають потреби у великих площах наявних складських приміщень, але, незалежно від цього, вони повинні робити амортизаційні відрахування та витрати на утримання складів та обладнання, сплачувати податки на будівлі та їхню страховку, оплачувати опалення, освітлення та робочу силу тощо.

Розуміння того, що основною метою управління запасами на підприємстві є зниження загальних щорічних витрат на утримання запасів до мінімуму за умови дотримання встановленого рівня

якості обслуговування споживачів, нагальною вимогою часу є розширення мережи складів загального користування із можливістю запровадження додаткових сфер діяльності. На даному етапі існуючі бази-холодильники, овочесховища та елеватори обмежуються лише виконанням функції зберігання відповідної продукції та запасів, у той час як консолідація, доробка/відстрочка товарів чи розукрупнення є потенційними сферами отримання додаткового прибутку. У випадку, коли господар товару знаходить вигідного оптового покупця, він продає продукцію й вказує покупцеві франко-склад та платить складу за зберігання. Але в більшості випадків господар товару довіряє складу реалізацію

своєї продукції в мережі магазинів та супермаркетів.

Послуги, що їх надають склади загального користування, відрізняються гнучкістю оплати та забезпечують економію за рахунок масштабів операцій. Управлінський персонал має бути професійним, досвідченим, повинен розуміти ризики, які мають місце в складському господарстві, а також він має бути націлений на максимальне використання ринкових можливостей. Запропонована організаційна структура управління складів загального користування представлена на рисунку 1.

Рисунок 1. Проект структури управління складу загального користування

Джерело: власне опрацювання

У складах загального користування змінні витрати часто бувають нижчі, ніж у приватних, тобто таких, якими володіє й управляє та сама організація, якій належать і товари, що в них зберігаються. Це можна пояснити більш високою автоматизацією процесів, економією за рахунок масштабів операцій значно вищою продуктивністю праці. Користування аграрними підприємствами послугами такого типу складів призводить до менших капітальних витрат і тим самим сприяє підвищенню рентабельності інвестованого капіталу.

Здатність складів загального користування забезпечувати економію за рахунок масштабів операцій пояснюється також тим, що об'єм запасів кожного конкретного клієнта доповнюється запасами інших користувачів і це створює кумулятивний ефект. У результаті цього досягається масовий масштаб операцій, на який і розподіляються постійні витрати, що економічно виправдовує застосування більш продуктивного обладнання вантажопереробки. Такі склади також дають можливість економити на транспортних витратах завдяки великим вантажним відправкам, які комплектуються із запасів різних клієнтів.

Звісно, мова не йде про повний перехід на використання овочесховищ загального користування та інших складів такого типу – кожне підприємство має визначити оптимальну стратегію складування запасів. Приватний склад можна використовувати для покриття основних потреб аграрних підприємств протягом року, користуючись послугами складів загального користування тільки під час се-

зонного зростання ділової активності. Одним із факторів, який підштовхує до залучення складів загального користування є вимоги конкретних ринків. Маркетингові дослідження можуть показати, що в тому чи іншому географічному регіоні доцільні об'єми операцій розподілу вказують на необхідність використання приватних складів, у той час як на інших ринках більш прибутковим є використання складів загального користування. Критерієм оптимізації при проектуванні логістичної системи має бути задоволення споживачів із найменшими витратами ресурсів.

Необхідною умовою прибуткового функціонування в умовах ринку різного типу складів є додання до традиційних економічних і сервісних операцій інших послуг із доданою вартістю. Головним чином сервіс із доданою вартістю може бути зорієнтований на упаковку та на виробництво. Так, зазвичай продукція овочівництва зберігається у овочесховищах насипом, тобто у нерозфасованому вигляді, створюючи тим самим запаси, які важко диференціювати. З іншого боку, на складі можна пакувати овочі та фрукти у сітчасті мішки, пластикові бокси, целофанові й паперові пакети, а також торбинки з тканини чи мішкочини за допомогою простого обладнання у відповідності до вимог супермаркетів або магазинів-замовників, тим самим надаючи послуги з доданою вартістю і роблячи ланцюг «виробник-кінцевий споживач» коротшим на одну ланку. Іншим видом подібних послуг є управління температурним режимом зберігання овочів та фруктів, що дозволяє регулювати процес дозрівання й доводити продукти в процесі зберігання до

потрібного ступеня стиглості в точній відповідності з вимогами ринку.

Одним із головних питань, які треба вирішити при прийнятті рішення про створення подібного складу, є вибір місця локалізації. «Дерево рішень» допомагає відібрати для впровадження найкращий варіант розвитку системи. У випадку, коли одразу декілька варіантів демонструють схожі або співставні результати, необхідно порівняти показники ефективності та умови за кожним варіантом і відібрати два-три найкращих. Кожне підприємство саме вирішує, що для нього є «найкращою альтернативою», але в подібних випадках найкращим прийнято вважати такий варіант, який забезпечує цільовий рівень сервісу з найменшими загальними витратами. Ще одним досить важливим фактором є обсяг витрат на поновлення запасів.

Висновки. Відомо, що в умовах конкурентної боротьби виграє той, хто може забезпечити найнижчі витрати на свій продукт за умови відповідності стандартам і очікуванням споживача. Тому інвестиції великих агрохолдингів будуть спрямовані у будівництво гігантських елеваторів і овочесховищ з повною автоматизацією виробничих процесів. Зростатиме потреба у кваліфікованому персоналі, здатному обслуговувати обладнання нового покоління. У свою чергу малі й середні виробники сільськогосподарської продукції можуть створювати склади загального користування для забезпечення спільної ефективності й мінімізації витрат, доповнюючи їхню звичайну діяльність послугами із доданою вартістю. Однак, не залежно від розміру складів, обладнання й умови їхнього функціонування повинні відповідати екологічним вимогам, мінімізуючи викиди та інші шкідливі для людей і природи фактори.

Список літератури

1. Бауэрсокс Д. Дж., Клосс Д. Дж. Логистика: интегрированная цепь поставок / пер. с англ. Н.Н. Барышниковой, Б.С. Пинскера. Москва: ЗАО «Олимп – Бизнес», 2008. – 640 с.
2. Pysarenko V., Ponochovna O., Bahorka M., Voronyansky V. Data-Centric Formation of Marketing Logistic Business Model of Vegetable Market Due to Zonal Specialization. Lecture Notes on Data Engineering and Communications Technologies. Volume 42, 2020, Pages 23-49. DOI: 10.1007/978-3-030-35649-1_2.
3. Колос Н. Ахіллесова п'ята зерновиків. Бізнес. 2019. 5 грудня. URL: <https://business.ua/economy/7886-akhillesova-p-yata-zernovikiv> (дата звернення 25.06.2020).
4. Аналіз ринку елеваторів в Україні за 2016-5 міс. 2019 рр. ProConsulting : офіційний сайт. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/issledovanie-rynka/analiz-rynka-elevatorov-v-ukraine-v-2016-5-mes-2019-gg> (дата звернення 29.06.2020).
5. Дорофеев О.В., Рой О.В. Використання концепції управління системами складування запасів у діяльності аграрних підприємств. Менеджмент XXI століття: глобалізаційні виклики : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції : збірник наукових праць / за ред. І. А. Маркіної. Полтава : ПП «Астроя», 2018. С. 187-189.
6. Системи післязбирального зберігання зерна / В. Опалко та ін. Agroexpert: практичний посібник аграрія. 2017. № 3 (104). С. 54-57. URL: <https://kmzindustries.ua/storage/editor/files/3b938af6033a5d06d1d5720c3d6dda23.pdf> (дата звернення 24.06.2020).
7. Елеватор 2020: раціональне зерно. LANDLORD : офіційний сайт. URL: <https://landlord.ua/wp-content/page/elevator-2020-racionalne--zerno/> (дата звернення 18.06.2020).

РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

Ніколайчук В.Я.

асистент кафедри МФіКТ,

*Вінницького національного аграрного університету
м. Вінниця, Україна*

RESTRUCTURING OF THE BANKING SYSTEM OF UKRAINE DURING THE ECONOMIC CRISIS

Nikolaychuk V.

*lecturer Vinnytsia national agrarian university,
с. Vinnytsia, Ukraine*

Анотація

У статті розглядається сучасний стан в банківській системі України, висвітлено проблемні питання в даній галузі, розглядаються пріоритетні цілі та задачі банківських груп, методика їх впровадження. Аналізуються заходи Національного банку України з реструктуризації банківської системи, розглянуто світовий досвід інших країн та напрями подальшої реструктуризації.

Abstract

The article considers the current state of the banking system of Ukraine, highlights the problematic issues in this area, considers the priority goals and objectives of banking groups, methods of their implementation. The measures of the National Bank of Ukraine on restructuring of the banking system are analyzed, the world experience of other countries and directions of further restructuring are considered.